

## Template for the 'National summary report' document

The purpose of the National summary report is to briefly summarise the results at country level and to provide additional information complementary to the information reported with the SSD data model.

If different national bodies are responsible for pesticide residue controls, the national competent authorities have to co-ordinate the collection and compilation of the information to be reported in this document.

The template has been designed to streamline the preparation of the Technical Report compiling the contributions of reporting countries. Thus, reporting countries are kindly asked not to modify the styles and structure of the document (the comment on table 1 can be deleted before submitting the final document to EFSA). The **text highlighted in yellow** should be replaced with the appropriate information.

After completion, reporting countries are asked to upload the word document on the EFSA DMS in the respective folder for the country which can be found under the following link:  
<https://dms.efsa.europa.eu/otcs/cs.exe?func=ll&objId=10959613&objAction=browse&viewType=1>

**VÝSLEDKY SLEDOVÁNÍ REZIDUÍ PESTICIDŮ**

**NÁRODNÍ VÝROČNÍ ZPRÁVA**

**Země: Česká republika**

**Rok: 2014**

**Národní kompetentní úřad/organizace:**

**Státní zemědělská a potravinářská inspekce**

**Státní veterinární správa**

Webová adresa, na které je národní výroční zpráva publikována:

<http://www.szpi.gov.cz/lstDoc.aspx?nid=11386>

[www.svscr.cz](http://www.svscr.cz)

## 1. Country: Czech republic

### 1.1. Plán národního kontrolního programu

Monitoring reziduí pesticidů v potravinách je prováděn dle Víceletého kontrolního plánu pro kontrolu reziduí pesticidů v ČR, který vypracovalo Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s ostatními dozorovými orgány (SZPI, SVS). Do plánu je zahrnutý koordinovaný víceletý kontrolní program Společenství, jak je požadováno nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005.

Požadavky víceletého kontrolního programu jsou zapracovány do kontrolního plánu dozorových organizací (SZPI, SVS), které jsou kompetentní ke sledování reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu.

Plán odběru vzorků pro monitorování reziduí pesticidů je sestaven vždy na příslušný kalendářní rok. Plán je zpracován formou vnitřního předpisu Ústředím SZPI/SVS, který jej distribuuje na regionální inspektoráty, které jsou odpovědné za jeho realizaci.

#### Použitá kritéria při sestavení kontrolního programu

##### Výběr komodit

Pro výběr komodit, které budou zařazeny do národního programu kontroly reziduí pesticidů, byla použita následující kritéria:

- celková spotřeba potravin v České republice  
([http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/vychazi\\_spotreba\\_potravin\\_v\\_roce\\_2007](http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/vychazi_spotreba_potravin_v_roce_2007));
- spotřební koš potravin  
(<http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin>;  
<http://www.chpr.szu.cz/spotreba-potravin.htm>);
- výsledky kontrol a monitoringu reziduí pesticidů v předcházejících letech  
(<http://www.svscr.cz>; <http://www.szpi.gov.cz>; [www.ukzuz.cz](http://www.ukzuz.cz));
- potraviny určené pro rizikové skupiny populace (zejména potraviny určené pro kojence a malé děti);
- produkty se zpřísněnými požadavky na používání pesticidů (biopotraviny a biokrmiva);
- hlášení v systému RASFF;
- výroční zprávy Evropské komise  
([http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm));
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 788/2012 ze dne 31. srpna 2012 o koordinovaném víceletém kontrolním programu Unie pro roky 2013, 2014 a 2015 s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a vyhodnotit expozici spotřebitelů těmto reziduím pesticidů;
- závěrečné zprávy o výsledcích monitoringu Společenství  
([http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides\\_index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_index_en.htm);  
<http://www.efsa.europa.eu/en/publications/efsajournal.htm>).

##### Počet vzorků

Počty odebíraných vzorků jsou stanoveny tak, aby bylo možné stanovit typické profily obsahu reziduí pesticidů u vybraných komodit a zmapovat trendy, pokud jde o výskyt reziduí pesticidů a jejich množství v analyzovaných komoditách, a to s ohledem na možnost statistického vyhodnocení.

Součástí národního programu je koordinovaný víceletý program Unie stanovený prováděcím nařízením Komise (EU) č. 788/2012.

Počty odebíraných vzorků jsou minimální. Podle vývoje situace je možné počty odebíraných vzorků měnit a aktualizovat.

### **Analyzovaná rezidua pesticidů**

Při výběru reziduí pesticidů, které budou analyzovány, byly zohledněny následující faktory:

- nejčastěji používané účinné látky (zdroj – databáze SRS ČR)  
Databázi používaných přípravků k ochraně rostlin vede Státní rostlinolékařská správa. Tato databáze obsahuje rovněž účinné látky a výši jejich spotřeby, a to jak celkovou spotřebu, tak spotřebu u hlavních zemědělských plodin.
- výsledky kontrol a monitoringu reziduí pesticidů v předcházejících letech  
(<http://www.svscr.cz>; <http://www.szpi.gov.cz>)
- hlášení v systému RASFF - výroční zprávy Evropské komise  
([http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm))
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 788/2012 ze dne 31. srpna 2012 o koordinovaném víceletém kontrolním programu Unie pro roky 2013, 2014 a 2015 s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a vyhodnotit expozici spotřebitelů těmto reziduí pesticidů
- závěrečné zprávy o výsledcích monitoringu Společenství  
([http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides\\_index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_index_en.htm)  
<http://www.efsa.europa.eu/en/publications/efsajournal.htm>)
- spotřební koš potravin  
(<http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin>;  
<http://www.chhpr.szu.cz/spotreba-potravin.htm>)
- toxikologické profily pesticidů (Státní zdravotní ústav, Praha)
- laboratorní kapacita

## **1.2. Nálezy, interpretace výsledků a srovnání s předcházejícím rokem**

Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa v roce 2014 odebrala v rámci úředních kontrol celkem 1582 vzorků na stanovení reziduí pesticidů. Z celkového počtu odebraných vzorků byl u 956 vzorků (60 %) byl zaznamenán pozitivní nález některé z analyzovaných účinných látek a u 65 vzorků (4,1 %) byla překročena hodnota MRL. 39 vzorků (2,5 %) bylo hodnoceno jako nevyhovující, tzn. že vzorek i po zohlednění nejistoty měření překročil hodnotu MRL.

Dle procentuálního zastoupení analyzovaných vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z EU (57,5 % analyzovaných vzorků), dále vzorky pocházející z tuzemské produkce (26,5 %) a nejmenší podíl vzorky původem ze třetích zemí (11,9 %). U 4,1 % vzorků nebyla země původu uvedena.

Bioprodukty představovaly 6,5 % z celkového počtu odebraných vzorků, potraviny vyprodukované konvenčně 93,5 %. Z celkového počtu odebraných vzorků konvenčních potravin byl pozitivní nález reziduí pesticidů zaznamenán u 68 % vzorků, zatímco v případě biopotravin u 15 % vzorků.

V rámci kontrol zaměřených na dovoz ze 3. zemí bylo odebráno celkem 15 vzorků, ve 12 případech se jednalo o vzorky čaje původem z Číny. MRL byl překročen u 8 vzorků, 5 vzorků bylo hodnoceno jako nevyhovující.

**Tabulka 1: Přehled výsledků koordinovaného a národního programu monitoringu reziduí pesticidů v ČR v roce 2014**

| Vzorky                                                       | Počet       | Bez nálezu | Vzorky s pozitivním nálezem | Vzorky překračující MRL | Nevyhovující vzorky |
|--------------------------------------------------------------|-------------|------------|-----------------------------|-------------------------|---------------------|
| Potraviny živočišného původu                                 | 50          | 50         | 5                           | 0                       | 0                   |
| Dětská výživa                                                | 12          | 10         | 2                           | 0                       | 0                   |
| Obilniny                                                     | 70          | 57         | 13                          | 0                       | 0                   |
| Rybí výrobky                                                 | 5           | 2          | 3                           | 0                       | 0                   |
| Ostatní výrobky                                              | 9           | 8          | 1                           | 0                       | 0                   |
| Zpracované výrobky                                           | 108         | 69         | 39                          | 0                       | 0                   |
| Suma (ovoce, zelenina, ostatní potraviny rostlinného původu) | 1328        | 370        | 893                         | 65                      | 39                  |
| <b>Sum</b>                                                   | <b>1582</b> | <b>561</b> | <b>956</b>                  | <b>65</b>               | <b>39</b>           |

### Zelenina

Analýzy na stanovení reziduí pesticidů byly provedeny u celkem 845 vzorků čerstvé zeleniny včetně pěstovaných hub. U 66 % odebraných vzorků byla prokázána přítomnost některé z účinných látek. Dle procentuálního zastoupení analyzovaných vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z EU (70 % analyzovaných vzorků), dále vzorky čerstvé zeleniny pocházející z tuzemské produkce (22 % analyzovaných vzorků) a nejmenší podíl vzorky původem ze třetích zemí (6 %). U 2 % vzorků nebyla země původu uvedena. Z celkového počtu odebraných vzorků tvořila zelenina vyprodukovaná v rámci ekologického zemědělství 5,4 %, zelenina vyprodukovaná konvenčně 94,6 %. U 35 vzorků byla překročena hodnota maximálního reziduálního limitu, avšak po zohlednění nejistoty měření bylo jako nevyhovující hodnoceno celkem 22 vzorků. Z 22 nevyhovujících vzorků čerstvé zeleniny bylo u 13 vzorků zjištěno nadlimitní množství chlorátů.

Nejčastěji detekovanou látkou v čerstvé zelenině a houbách byly perchlorát (zjištěna u 44,8 % vzorků), azoxystrobin (16,8 %), boscalid (15,2 %), propamocarb (12,8 %) a chloráty (11,7 %).

### Ovoce a ořechy

Za účelem stanovení reziduí pesticidů bylo odebráno celkem 426 vzorků čerstvého ovoce včetně skořápkového ovoce. Z celkového počtu analyzovaných vzorků představovaly největší podíl vzorky ze zemí EU 65 %, dále vzorky ze třetích zemí 19 %, nejmenší podíl tvořily vzorky z ČR 15 %. U 1 % vzorků nebyla země původu uvedena.

Ovoce vyprodukované v rámci ekologického zemědělství tvořilo 4,2 % z celkového počtu odebraných vzorků, ovoce vypěstované konvenčním způsobem 95,8 %. U konvenčně vyprodukovaného ovoce byly pozitivní nálezy reziduí pesticidů zjištěny u 88,5 % odebraných vzorků, v případě bio-ovoce u 16,7 %. Jako nevyhovující byly hodnoceny 3 vzorky čerstvého ovoce a ořechů. Jednalo se o banány původem z Ekvádoru, kešu ořechy z Indie a liči z Maroka.

Účinnými látkami, u kterých bylo zaznamenáno nejvyšší procento pozitivních nálezů ve vzorcích čerstvého ovoce byly dithiokarbamáty (40,6 %), boscalid (37,2 %), pyraclostrobin (24,9 %), chlorpyrifos (21,3 %), acetamiprid (20,3 %).

## Obilniny a obilné výrobky

Na přítomnost reziduí pesticidů bylo vyšetřeno celkem 125 vzorků obilnin a obilných výrobků. Z celkového počtu odebraných vzorků byl u 25,6 % zaznamenán pozitivní nález některé z účinných látek, nicméně u žádného vzorku nebyla překročena hodnota MLR. Dle země původu bylo 62 % obilnin a obilných výrobků z České republiky, 14 % ze států EU a 10 % ze třetích zemí. U 16 % odebraných vzorků nebyl původu uveden. V obilninách byl nejčastěji detekován chlormequat, chlorpyrifos-methyl, primiphos-methyl, chlorpyrifos,

## Potraviny živočišného původu

V roce 2014 Státní veterinární správa odebrala celkem 70 vzorků živočišného původu, z nichž u 15 byl zaznamenán pozitivní nález rezidua pesticidu. Ve výrobcích živočišného původu byla detekována přítomnost pouze DDT, hexachlorbenzenu, carbendazimu, fenpropirimorphu a fluazifopu (situace obdobná jako v předcházejícím roce). Překročení maximálního reziduálního limitu nebylo u potravin živočišného původu zaznamenáno (stejně jako v předcházejícím roce).

### 1.3. Nevyhovující vzorky: možné důvody, překročení akutní referenční dávky a přijatá opatření

Z celkového počtu odebraných vzorků bylo překročení MRL v roce 2014 zaznamenáno u 65 vzorků, z čehož 39 vzorků bylo i po zohlednění nejistoty měření hodnoceno jako nevyhovující.

Jednalo se o následující skupiny komodit: čerstvá zelenina 20 nevyhovujících vzorků, čerstvé ovoce a ořechy 3 nevyhovující vzorky, čerstvé byliny 3 nevyhovující vzorky, čaj (zelený) 7 nevyhovujících vzorků a koření 1 nevyhovující vzorek. Do systému RASFF byly oznámeny nálezy účinné látky chlorpyrifos v pekinském zelí z Polska (2014.15096), účinné látky iprodione v hlávkovém salátu z Polska (2014.1730) a účinné látky flonicamid v rajčatech z Polska (2014.1653).

V rámci zesílené úřední kontroly bylo 5 vzorků čaje původem z Číny vyhodnoceno jako nevyhovující. Všechny nevyhovující nálezy byly notifikovány do systému RASFF (notifikace 2014.BVC, 2014.AXI, 2014.AXH, 2014.AXD, 2015.AJG). Další 3 vzorky čaje původem z Číny vyhověly pouze po zohlednění nejistoty měření.

**Tabulka 2: Přijatá opatření**

| Přijatá opatření <sup>(a)</sup>                                                                              | Počet nevyhovujících vzorků | Poznámka                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| Notifikace RASFF                                                                                             | 8                           |                                                                                            |
| Administrativní postih (např. pokuta)                                                                        | 23                          |                                                                                            |
| Zásilka stažena z trhu                                                                                       | 10                          |                                                                                            |
| Zásilka zamítnuta na hranicích                                                                               |                             |                                                                                            |
| Nevyhovující zásilka zničena                                                                                 | 1                           |                                                                                            |
| Následný odběr obdobných výrobků, vzorků stejného výrobce nebo země původu                                   |                             |                                                                                            |
| Varování odpovědnému provozovateli potravinářského podniku                                                   | 6                           |                                                                                            |
| Další následné šetření vedoucí ke zjištění nesouladu nebo odpovědnosti provozovatele potravinářského podniku |                             |                                                                                            |
| Šarže nebyl uvolněna na trh                                                                                  | 7                           |                                                                                            |
| Jiná opatření                                                                                                | 2                           | jakákoliv jiná šarže (zásilka) musí být analyzována provozovatelem před propuštěním na trh |

(a): Pokud byla přijata jiná opatření, popište je v posledním sloupci.

**Tabulka 3: Možné důvody překročení MRL u nevyhovujících vzorků**

| Důvod překročení MRL                                                                                                                         | Pesticid <sup>(a)</sup> /produkt | Četnost <sup>(b)</sup> | Poznámka |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------|----------|
| GAP nejsou dodrženy: použití pesticidu neschváleného v EU <sup>(c)</sup>                                                                     | Chloráty/Mrkev                   | 5                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Rajčata                 | 3                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Kešu ořechy             | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Celer                   | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Petržel                 | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Salát                   | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Špenát                  | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Máta                    | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Chloráty/Banány                  | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Dinotefuran/Rajčata              | 2                      |          |
| GAP nejsou dodrženy: použití schváleného pesticidu, ale nepovoleného pro určitou plodinu <sup>(c)</sup>                                      |                                  |                        |          |
| GAP nejsou dodrženy: použití schváleného pesticidu, ale aplikační dávka, počet ošetření, způsob aplikace nebo ochranná lhůta nebyla dodržena | Chloryrifos/Čínské zelí          | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Iprodione/Salát                  |                        |          |
|                                                                                                                                              | Propamocarb/Jarní cibule         | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Prothioconazole/Jarní cibule     | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Flonicamid/Rajčata               | 1                      |          |
| Použití pesticidu v souladu s GAP: neočekávaná pomalá degradace zbytků reziduí                                                               |                                  |                        |          |
| Křížová kontaminace:: únik postřikem nebo jiná náhodná kontaminace                                                                           |                                  |                        |          |
| Kontaminace z dřívějšího používání pesticidu: příjem reziduí z půdy (např. použití perzistentních pesticidů v minulosti)                     |                                  |                        |          |
| Residua z jiných zdrojů než jsou přípravky na ochranu rostlin (např. biocidy, veterinární léčiva, biopaliva)                                 |                                  |                        |          |
| Přirozený výskyt (např. dithiokarbamáty v tuřínu)                                                                                            |                                  |                        |          |
| Změny MRL                                                                                                                                    |                                  |                        |          |
| Použití pesticidů u potravin ze 3. země, pro které nebyly stanoveny dovozní tolerance <sup>(d)</sup>                                         | Penconazole/Šalvěj               | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Endosulfan/Tymián                | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Profenofos/Liči                  | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Acetamiprid/Čaj                  | 3                      |          |
|                                                                                                                                              | Buprofezin/ Čaj                  | 3                      |          |
|                                                                                                                                              | Carbendazim and benomyl/ Čaj     | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Dimethoate/Čaj                   | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Dinotefuran/Čaj                  | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Fenbuconazole/Čaj                | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Fipronil/Čaj                     | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Flubendiamide/Čaj                | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Chlorantraniliprole/Čaj          | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Chlorpyrifos/Čaj                 | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Imidacloprid/Čaj                 | 4                      |          |
|                                                                                                                                              | Lufenuron/ Čaj                   | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Methoxyfenozide/Čaj              | 2                      |          |
|                                                                                                                                              | Procymidone/Čaj                  | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Profenofos/Čaj                   | 1                      |          |
|                                                                                                                                              | Tebuconazole/Čaj                 | 1                      |          |

(a): Název uvedený v MatrixTool

(b): Počet případů

(c): Aplikovatelné pouze na potraviny vyrobené v EU

(d): Pouze pro potraviny ze 3. Zemí

## 1.4. Záruka kvality

**Tabulka 4: Laboratoroře účastníci se kontrolního programu**

| Země            | Laboratoř                                         |         | Akreditace                                                                     |                                                             | Účast v testech odborné způsobilosti a mezilaboratorních testech   |
|-----------------|---------------------------------------------------|---------|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
|                 | Název                                             | Kód     | Datum                                                                          | Akreditační úřad                                            |                                                                    |
| Česká republika | Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) | Praha 5 | 2002 EN ISO/IEC 17025 (1993 EN 45001)                                          | Český institut pro akreditaci (ČIA), Praha, Česká republika | EUPT-SM06, EUPT-FV16, EUPT-SRM9, EUPT-CF8, EUPT-FV-T02, FAPAS 0599 |
| Česká republika | Státní veterinární ústav Praha                    | V01     | First accreditation 1997; valid accreditation issued 21/03/2011 and 21/06/2012 | Český institut pro akreditaci (ČIA), Praha, Česká republika | EUPT AO 09                                                         |

## 1.5. Faktory zpracování

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny faktory zpracování, které byly použity při ověřování maximálních reziduálních limitů u zpracovaných výrobků.

**Table 5: Faktory zpracování**

| Pesticid (název)                                                   | Nezpracovaný product | Zpracovaný product | Faktor zpracování | Poznámky |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------|--------------------|-------------------|----------|
| Cypermethrin (suma of isomerů)                                     | Olivy                | Olivový olej       | 5                 |          |
| Lambda cyhalothrin                                                 | Olivy                | Olivový oil        | 5                 |          |
| Chlorpyrifos-methyl                                                | Pšenice              | Pekařský výrobek   | 0,7               |          |
| Chlorpyrifos-methyl                                                | Pšenice              | Pekařský výrobek   | 0,7               |          |
| Chlorpyrifos                                                       | Majoránka            | Majoránka          | 5,6               |          |
| Dimethoate (suma dimethoatu a omethoatu vyjádřená jako dimethoate) | Majoránka            | Majoránka          | 5,6               |          |
| Lambda cyhalothrin                                                 | Majoránka            | Majoránka          | 5,6               |          |

## 1.6. Dodatečné informace